

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА

Датум усвајања: 23. фебруар 2011. године

Предмети бр. 30/08 Даница ЛАЛИЋ; 66/08 Слободан ДРАГОЈЕВИЋ; 24/09 Сретен ЦАМОВИЋ; 25/09, Миљазим КРАСНИЋИ; 26/09 Петар БОЈИЋ; 28/09 Бајрам РАМА; 33/09 Бошко АНТИЋ; 115/09 Драгослав МЛАДЕНОВИЋ; 183/09 Лука АНЂЕЛКОВИЋ; 186/09 Драгиња ВУЈАЧИЋ; 198/09 Плана ФОЛИЋ; 305/09 Јефка ЉАКИЋ; и 350/09 Малина АЋАНЧИЋ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 23. фебруара 2011. године
уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег
г. Пола ЛЕМЕНСА
гђе Кристин ЧИНКИН

уз помоћ
гђе Аниле ПРЕМТИ, заменика извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменуте жалбе, уложене сагласно са одељком 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, одлучила је следеће:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба гђе Лалић (предмет бр. 30/08) уложена је 18. јула 2008. и уписана је истог дана; жалба г. Слободана Драгојевића (предмет бр. 66/08) уложена је и уписана 15. децембра 2008.; жалба г. Сретена Цамовића (предмет бр. 24/09) уложена је и уписана 21. јануара 2009.; жалбе г. Миљазима

Краснићија (предмет бр. 25/09) и г. Петра Бојића (предмет бр. 26/09) уложене су 31. јануара 2009. и уписане 2. фебруара 2009.; жалба г. Бајрама Раме (предмет бр. 28/09) уложена је 31. јануара 2009. и уписана 2. фебруара 2009.; жалба г. Бошка Антића (предмет бр. 33/09) уложена је 20. фебруара 2009. и уписана 27. фебруара 2009.; жалбе г. Драгослава Младеновића (предмет бр. 115/09), г. Луке Анђелковића (предмет бр. 183/09), гђе Драгиње Вујачић (предмет бр. 186/09), и гђе Плане Фолић (предмет бр. 198/09), уложене су и уписане 30. априла 2009.; жалба гђе Јефке Љакић (предмет бр. 305/09) уложена је 28. априла 2009. и уписана 10. јула 2009.; и жалба гђе Малине Ађанчић (предмет бр. 350/09) уложена је и уписана 18. децембра 2009.

2. У поступку пред Комисијом, г. Раму, г. Драгојевића и г. Антића је првобитно заступало Дански савет за избеглице (ДСИ). Међутим, ДСИ се повукао из учешћа у поступку пред Комисијом у децембру 2009.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

3. Сви жалиоци са сталним пребивалиштем на Косову тренутно живе као расељена лица у Србији. Они су били власници некретнина на територији Косова. Живели су тамо до 1999., када су напустили Косово. Касније су сазнали да је њихова имовина оштећена и уништена у другој половини 1999. године.
4. Сви жалиоци уложили су жалбе тражећи надокнаду за штету нанету њиховој имовини код компетентних судова против УНМИК-а, КФОР-а, Косовских привремених институција самовладе (КПИС) и релевантних општина, са изузетком гђе Вујачић и г. Драгојевића који су уложили своје жалбе једино против Општине и КПИС-а. Њихове жалбе су биле уложене у другој половини 2004. године, са изузетком г. Раме који је своју жалбу поднео 2005. године.
5. До краја 2008., судови нису контактирали жалиоце нити су заказана саслушања.
6. У току 2004. године пред косовским судовима уложено је око 17,000 захтева за надокнадом, од којих је велика већина уложена од стране етничких Срба који су напустили своје домове на Косову пред непријатељском агресијом током 1999. године, и чије је имовина касније оштећена или уништена. Са циљем да задовоље законски петогодишњи лимит за предају грађанских захтева за надокнаду, ови жалиоци су поднели своје захтеве у отприлике исто време током 2004. године. Захтеви су били управљени против УНМИК-а, КФОР-а, КПИС-а и релевантне општине (види Саветодавна комисија за људска права (у даљем тексту СКЉП), *Милогорић и остали*, предметибр. 38/08, 58/08, 61/08, 63/08 и 69/08, мишљење од 24. марта 2010., § 1; за правну основу на којој жалиоци заснивају своје жалбе, види исто мишљење, § 5).
7. У вези са овим случајевима, директор Одељења правде (ОП) при УНМИК-у је 26. августа 2004. године послао писмо председницима свих општинских и окружних судова, и председнику Врховног суда Косова, у коме помиње да је поднето "преко 14,000" таквих захтева. Он се позвао на "проблеме које

ће тако велики прилив захтева претстављати за судове", и затражио да се "[такви] предмети не заказују док заједнички не одлучимо како да најбоље решимо ове предмете" (за пун текст писма, види *Милогорић и остали* мишљење, наведено у § 6 изнад, при § 6).

8. ОП је 15. новембра 2005. године, упутило обавештење судовима да почну рад на захтевима у вези са штетом коју су нанела идентификована физичка лица, као и штетом учињеном након октобра 2000. године, имајући у виду да "препреке ефикасном решавању ових случајева" више не постоје. Захтеви који се тичу догађаја пре октобра 2000. год., нису обухваћени овим писмом.
9. Дана 28. септембра 2008., Директор ОП упутио је савет судовима да би случајеве који нису били заказани по захтеву од 26. августа 2004., требало сада да обраде.
10. Дана 9. децембра 2008., престају одговорности УНМИК-а по питању правосуђа на Косову и Мисија Европске уније за владавину права (ЕУЛЕКС) преузима потпуну оперативну контролу у области владавине права, у складу са Изјавом председника Савета безбедности Уједињених Нација 26. новембра 2008. (С/ПРСТ/2008/44), којом се поздравља континуирано учешће Европске уније на Косову.
11. Околности појединих предмета у разматрању приказани су у анексу ове одлуке

III. ЖАЛБЕ

12. Жалиоци заправо тврде да су релевантни судови обуставили поступак поводом њихових захтева за одштету њихове уништене имовине и да, као резултат, овај поступак није решен у догледно време, чиме је дошло до повреде Члана 6 § 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП). Они тврде да је из истог разлога њихово право на ефикасни правни лек сходно Члану 13 из ЕКЉП такође нарушено.
13. Жалиоци се даље жале на чињеницу да је, уништењем њихове имовине и одбијањем компетентних судова да реше њихове захтеве за надокнаду штете, нарушено њихово право на имовину (Члан 1 Протокола бр.1 према ЕКЉП).
14. Г. Рама, г. Драгојевић и г. Антић такође наводе да је нарушено њихово право на породични живот и дом (Члан 8 из ЕКЉП), пошто су спречени да се врате у своје домове.

IV. СПАЈАЊЕ ЖАЛБИ

15. Комисија одлучује, сходно Правилу 20 свог Правилника о процедури, да споји жалбе о којима је реч.

V. ПРИМЕНА ПРАВИЛА 29BIS ПРАВИЛНИКА О ПРОЦЕДУРИ КОМИСИЈЕ

16. Комисија даље бележи да жалбе о којима је реч покрећу, у суштини, иста питања која су већ покренута - између осталог, у наведеним предметима бр. 38/08 Милогорић, 58/08 Живаљевић, 61/08, Гојковић, 63/08 Ћукић и 69/08 Богићевић, који су већ разматрани од стране Комисије. Штавише, на основу елемената из предмета чини се да се не покреће питање нове прихватљивости у односу на тренутне жалбе. Стога, сходно Правилу 29bis Правилника о процедури Комисије, Комисија налази да није неопходно да се тренутне жалбе проследи УНМИК-у и да она може да изврши процену прихватљивости жалби без да учини предходно наведено.

VI. ПРАВО

17. Пре него што почне да разматра меритуме предмета, Комисија мора прво да одлучи да ли да прихвати предмете, узимајући у обзир критеријуме прихватљивости из Одељака 1, 2 и 3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права.

Наводна кршења Чланова 6 § 1 и 13 из ЕКЉП.

18. Комисија је мишљења да, уколико се жалиоци позивају на кршење Чланова 6 § 1 и 13 из ЕКЉП, они заправо покрећу две жалбе (види приступ усвојен, између осталог, у СКЉП, *Милогорић*, бр. 38/08, одлука од 22. маја 2009.; упореди Европски суд за људска права (ЕСЉП), *Аћимовић против Хрватске*, бр. 48776/99, одлука од 30. маја 2000.; ЕСЉП, *Кутућ против Хрватске*, бр. 48778/99, одлука од 11. јула 2000.). Са једне стране, они се жале поводом чињенице да, услед обустављања поступка у компетентним судовима, нису били у могућности да добију одлуку у вези са својим захтевима за одштетом уништене имовине. Комисија је мишљења да ова жалба може да покрене питање права жалилаца на приступ суду сходно Члану 6 § 1 из ЕКЉП као и њихово право на ефикасни правни лек сходно Члану 13 из ЕКЉП. Са друге стране, жалиоци се жале на дужину поступка пред компетентним судом, с обзиром на чињеницу да је поступак започет 2004. године (или, у случају г. Раме, у току 2005. године), и да отада њихови захтеви нису разматрани. Ова жалба може да покрене питање њиховог права на правосудну одлуку у разумном времену, у смислу Члана 6 § 1 из ЕКЉП.

19. Комисија је мишљења да жалбе сходно Члановима 6 § 1 и 13 из ЕКЉП покрећу озбиљна правна питања, чије би разрешење требало да зависи од процене меритума. Стога, Комисија закључује да ове жалбе нису манифестно неосноване у оквиру значења Одељка 3.3 Уредбе унмик-а UNMIK-а бр. 2006/12 (види, између осталог, СКЉП, *Милогорић*, наведен у § 18 изнад, при § 18).

20. Нису установљени други разлози на основу којих би ове жалбе биле проглашене неприхватљивим.

Наводно кршење Члана 1 Протокола бр. 1 према ЕКЉП

21. Сви жалиоци се жале на кршење свог права на имовину (Члан 1 Протокола бр. 1). Они се уопштено жале поводом чињенице да је њихова имовина оштећена или уништена, као и због пропуста компетентних судова са реше њихове захтеве за одштету.
22. Комисија подсећа да, сходно Одељку 2 Уредбе Унмик-а бр. 2006/12, има надлежност једино над "жалбама које се односе на наводна кршења људских права до којих је дошло не пре 23. априла 2005. или су проистекле из чињеница које су се десиле пре овог датума, где су ове чињенице довеле до континуираног кршења људских права". Оштећење и уништење имовине су тренутни чинови, који не доводе до континуираног кршења (види СКЉП, *Лајовић*, бр. 09/08, одлука од 16. јула 2008., § 7). Следи да овај део жалби лежи ван надлежности Комисије *ratione temporis*.
23. С обзиром на жалбу да због обуставе поступка коју су покренули, жалиоци нису толико дуго били у могућности да добију надокнаду штете, Комисија бележи да се, уколико се поступак пред судом разматра са становишта права на имовину, овај поступак не може одвојити од чинова на којима се заснивају захтеви пред судовима. Или, у облику позитивне изјаве, како је то Европски суд за људска права учинио у складу са својом надлежношћу под ЕКЉП:

"... привремена правна надлежност Суда треба да се утврди у односу на чињенице које узрокују наводни конфликт. Услед накнадне немогућности да се правним леком разреши, овај конфликт је немогуће вратити под оквире привремене надлежности Суда" (ЕСЉП (Велико веће), *Блечич против Хрватске*, бр. 59532/00, пресуда од 8. марта 2006., § 77, ЕКЉП, 2006-III).

24. Следи да овај део жалби такође лежи ван оквира надлежности Комисије *ratione temporis* (види, између осталог, СКЉП, *Гојковић*, бр. 63/08, одлука од 4. јуна 2009., §§ 24-25).

Наводна кршења Члана 8 из ЕКЉП.

25. Г. Рама, г. Драгојевић и г. Антић наводе кршење свог права на породични живот и дом (Члан 8 из ЕКЉП).
26. Као што је горе наведено, имовине жалилаца су уништене током друге половине 1999. године. Из горенаведеног разлога, било која жалба која се односи на уништење домова жалилаца стога лежи ван оквира надлежности Комисије *ratione temporis* (види §§ 21-23).
27. Штавише, жалбе у овом смислу нису образложене.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

- ОБЈАВЉУЈЕ ПРИХВАТЉИВИМ ЖАЛБЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРАВО ПРИСТУПА СУДУ И ПРАВО НА ЕФИКАСАН ПРАВНИ ЛЕК (ЧЛАНОВИ 6 § 1 И 13 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА) И ПРАВА НА ПРАВОСУДНУ ОДЛУКУ У РАЗУМНОМ ВРЕМЕНУ (ЧЛАН 6 § 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА);

- ОБЈАВЉУЈЕ НЕПРИХВАТЉИВИМ ОСТАТАК ЖАЛБИ.

Анила ПРЕМТИ
Заменик извршног службеника

Марек НОВИЦКИ
Председавајући

Прилог

Предмет бр. 30/08, Даница ЛАЛИЋ

1. Жалилац са сталним пребивалиштем на Косову тренутно живи као расељено лице у Србији.
2. Она је власник две стамбене куће, помоћних зграда и земљишта, лоцираних у Липљану, где је живела до 1999. године. Од пријатеља је сазнала да јој је имовина уништена у другој половини 1999. године.
3. Дана 24. маја 2004. године жалилац је уложила тужбу за одштету код Општинског суда у Липљану против Општине Липљан, КПИС-а, УНМИК-а и КФОР-а, путем које тражи надокнаду за уништену имовину. Она тражи 331 000 еура као одштету за нанету штету.
4. До краја 2008., Општински суд није контактирао жалиоца, нити је заказано саслушање.

Предмет бр. 66/08, Слободан ДРАГОЈЕВИЋ

5. Жалилац са сталним пребивалиштем на Косову тренутно живи као расељено лице у Србији.
6. Жалилац је власник стамбене куће, помоћних зграда и земљишта лоцираних у Општини Урошевац, где је живео до јуна 1999. године. Од комшија је сазнао да му је имовина уништена у другој половини 1999. године.
7. Дана 26. октобра 2004. године, жалилац је уложио тужбу за одштету код Општинског суда у Урошевцу против Општине Урошевац и КСИП-а, тражећи надокнаду за уништену имовину. Он тражи 85 000 еура као одштету за нанету штету.
8. До краја 2008., Општински суд није контактирао жалиоца, и није заказано саслушање.

Предмет бр. 24/09, Сретен ЦАМОВИЋ

9. Жалилац са сталним пребивалиштем на Косову тренутно живи као расељено лице у Србији.
10. Жалилац је власник три стамбене куће, помоћних зграда и земљишта, лоцираних у Општини Ђаковица, где је живео до јуна 1999. године. Комшије су га обавестиле да му је имовина уништена током друге половине 1999. године.
11. Дана 19. маја 2004. године, жалилац је уложио тужбу за одштету код Округног суда Court Приштина против Општине Ђаковица, КПИС-а, УНМИК-а и КФОР-а тражећи надокнаду за уништену имовину. Он тражи 945 000 еура као одштету за нанету штету.
12. До краја 2008., Округни суд није контактирао жалиоца, нити је заказано саслушање.

Предмет бр. 25/09, Миљазим КРАСНИЋИ

13. Жалилац са сталним пребивалиштем на Косову тренутно живи као расељено лице у Србији.
14. Жалилац је власник стамбене куће, помоћних зграда и земљишта, лоцираних у Општини Ђаковица, где је живео до јуна 1999. године. Од пријатеља је сазнао да му је имовина уништена у другој половини 1999. године.
15. Дана 12. августа 2004. године, жалилац је уложио тужбу за одштету код Општинског суда Ђаковица против Општине Ђаковица, КПИС-а, УНМИК-а и КФОР-а тражећи надокнаду за уништену имовину. Он тражи 134 000 еура као одштету за нанету штету.
16. До краја 2008., Општински суд није контактирао жалиоца, нити је заказано саслушање.

Предмет бр. 26/09, г. Петар БОЈИЋ

17. Жалилац са сталним пребивалиштем на Косову тренутно живи као расељено лице у Србији.
18. Жалилац је власник стамбене куће, помоћних зграда и земљишта, лоцираних у општини Исток, где је живео до јуна 1999. године. Од комшија је сазнао да му је имовина уништена у другој половини 1999. године.
19. Дана 20. маја 2004. године жалилац је уложио тужбу за одштету код Окружног суда у Пећи против Општине Исток, КПИС-а, УНМИК-а и КФОР-а, путем које тражи надокнаду за уништену имовину. Он тражи 174 000 еура као одштету за нанету штету.
20. До краја 2008., Окружни суд није контактирао жалиоца, нити је заказано саслушање.

Предмет бр. 28/09, г. Бајрам РАМА

21. Жалилац са сталним пребивалиштем на Косову тренутно живи као расељено лице у Србији.
22. Жалилац је власник две стамбене куће, помоћних зграда и земљишта, лоцираних у Општини Приштина, где је живео до јуна 1999. Из одлуке по његовом предмету Дирекције за стамбена и имовинска питања (ДСИП) сазнаје да му је имовина уништена током друге половине 1999. године.
23. Дана 8. августа 2005., жалилац је уложио тужбу за одштету код Окружног суда у Приштини против Општине Приштина, КПИС-а, УНМИК-а и КФОР-а тражећи надокнаду за уништену имовину. Он тражи 135 400 еура као одштету за нанету штету.
24. До краја 2008., Окружни суд није контактирао жалиоца, нити је заказано саслушање.

Предмет бр. 33/09, г. Бошко АНТИЋ

25. Жалилац са сталним пребивалиштем на Косову тренутно живи као расељено лице у Србији.
26. Жалилац је власник стамбене куће, помоћних зграда и земљишта, лоцираних у општини Вучитрн, где је живео до јуна 1999. године. Од комшија је сазнао да му је имовина уништена у другој половини 1999. године.
27. Дана 28. маја 2004. године жалилац је уложио тужбу за одштету код Општинског суда у Вучитрну против Општине Вучитрн, КПИС-а, УНМИК-а и КФОР-а, путем које тражи надокнаду за уништену имовину. Он тражи 268 000 еура као одштету за нанету штету.
28. До краја 2008., Општински суд није контактирао жалиоца, нити је заказано саслушање.

Предмет бр. 115/09, г. Драгослав МЛАДЕНОВИЋ

29. Жалилац са сталним пребивалиштем на Косову тренутно живи као расељено лице у Србији.
30. Жалилац је власник стамбене куће, помоћних зграда и земљишта, лоцираних у општини Вучитрн, где је живео до јуна 1999. године. Од комшија је сазнао да му је имовина уништена у другој половини 1999. године.
31. Током 2004. године жалилац је уложио тужбу за одштету код Окружног суда Приштина против Општине Вучитрн, КПИС-а, УНМИК-а и КФОР-а, путем које тражи надокнаду за уништену имовину. Он тражи 167 000 еура као одштету за нанету штету.
32. До краја 2008., Окружни суд није контактирао жалиоца, нити је заказано саслушање.

Предмет бр. 183/09, Лука АНЂЕЛКОВИЋ

33. Жалилац са сталним пребивалиштем на Косову тренутно живи као расељено лице у Србији.
34. Жалилац је власник стамбене куће, помоћних зграда и земљишта, лоцираних у општини Призрен, где је живео до јуна 1999. године. Од комшија је сазнао да му је имовина уништена у другој половини 1999. године.
35. Дана 13. септембра 2004. године жалилац је уложио тужбу за одштету код Општинског суда у Призрену против Општине Призрен, КПИС-а, УНМИК-а и КФОР-а, путем које тражи надокнаду за уништену имовину. Он тражи 226 000 еура као одштету за нанету штету.
36. До краја 2008., Општински суд није контактирао жалиоца, нити је заказано саслушање.

Предмет бр. 186/09, Драгиња ВУЈАЧИЋ

37. Жалилац са сталним пребивалиштем на Косову тренутно живи као расељено лице у Србији.
38. Она је власник две стамбене куће, помоћних зграда и земљишта, лоцираних у општини Исток, где је живела до јуна 1999. године. Од пријатеља је сазнала да јој је имовина уништена у другој половини 1999. године.
39. Дана 1. децембра 2004. године жалилац је уложила тужбу за одштету код Општинског суда у Истоку против Општине Исток и КПИС-а, путем које тражи надокнаду за уништену имовину. Она тражи 60 000 еура као одштету за нанету штету.
40. До краја 2008., Општински суд није контактирао жалиоца, нити је заказано саслушање.

Предмет бр. 198/09, Плана ФОЛИЋ

41. Жалилац са сталним пребивалиштем на Косову тренутно живи као расељено лице у Србији.
42. Она је власник једне стамбене куће, помоћних зграда и земљишта, лоцираних у општини Ђаковица где је живела до јуна 1999. године. Од пријатеља је сазнала јој је имовина уништена током друге половине 1999. године. Она се такође жали поводом уништеог породичног аутомобила марке Форд.
43. Дана 9. јула 2004. године, жалилац је уложила тужбу за одштету код општинског суда Ђаковица против општине Ђаковица, КПИС-а, УНМИК-а и КФОР-а тражећи надокнаду за уништену имовину. Она тражи 210 000 еура као одштету за нанету штету.
44. До краја 2008., Општински суд није контактирао жалиоца, нити је заказано саслушање.

Предмет бр. 305/09, гђа Јефка ЉАКИЋ

45. Жалилац са сталним пребивалиштем на Косову тренутно живи као расељено лице у Србији.
46. Она је власник једне стамбене куће и земљишта, лоцираних у општини Призрен, где је живела до јуна 1999. године. Од пријатеља је сазнала да јој је имовина уништена у другој половини 1999. године.
47. Дана 13. септембра 2004. године жалилац је уложила тужбу за одштету код Општинског суда Призрен против Општине Призрен, КПИС-а, УНМИК-а и КФОР-а, путем које тражи надокнаду за уништену имовину. Она тражи 195 000 еура као одштету за нанету штету.
48. До краја 2008., Општински суд није контактирао жалиоца, нити је заказано саслушање.

Предмет бр. 350/09, Малина АЋАНЧИЋ

49. Жалилац са сталним пребивалиштем на Косову тренутно живи као расељено лице у Србији.
50. Она је власник стамбене куће, помоћних зграда и земљишта, лоцираних у општини Обилић, где је живела до јуна 1999. године. Од пријатеља је сазнала да јој је имовина уништена у другој половини 1999. године.
51. Дана 15. јула 2004. године жалилац је уложила тужбу за одштету код Општинског суда у Приштини против Општине Обилић, КПИС-а, УНМИК-а и КФОР-а, путем које тражи надокнаду за уништену имовину. Она тражи 200 000 еура као одштету за нанету штету.
52. До краја 2008., Општински суд није контактирао жалиоца, нити је заказано саслушање.